

Onderhoud en renovatie sportvelden
gemeente Olst-Wijhe

Inhoud

1	Inleiding	3
2	Sportvelden Olst-Wijhe	4
2.1	Sportpark Overwetering, Olst	4
2.2	Sportpark Zandhuisweg, Wijhe	6
2.3	Sportpark de Muggert, Wesepe	8
2.4	Sportveld Welsum	9
3	Financiële consequenties	10
4	Ontwikkelingen	11
4.1	Beheerstichting Sport	11
4.2	Rubbergranulaat	11
5	Bijlagen	13
5.1	Beheerplan buitensport Gemeente Olst-Wijhe, adviesbureau Kybys 09-02-2017	13
5.2	Meerjaren onderhoudsplan 2017-2026	14
5.3	Meerjaren investeringsplan 2017-2026	15

1 Inleiding

In het coalitieakkoord 2014-2018 benadrukken wij de maatschappelijke betekenis van sport. Sporten draagt bij aan een gezonde levensstijl en helpt bij het leggen van sociale contacten. Sport zorgt voor verbredening, tolerantie en inspiratie. Het coalitieakkoord geeft aan dat het stimuleren van sport, zeker bij de jeugd, daarom van groot belang is. Onze sportaccommodaties leveren een belangrijke bijdrage aan dit doel.

In december 2015 heeft de gemeenteraad de 'Notitie Maatschappelijk Vastgoed' vastgesteld. De notitie bevat beleidsuitgangspunten waarmee richting kan worden gekozen bij toekomstige vraagstukken op het gebied van maatschappelijk vastgoed.

Ten aanzien van onze buitensportaccommodaties is aangegeven dat nieuw beleid nodig is voor het beheer en onderhoud van de sportvelden in onze gemeente. In 2006 is voor het laatst een grondig onderzoek verricht naar de kwaliteit en onderhoudstoestand van de velden welke zijn vertaald in een meerjarenonderhoudsplanning. Voor een aantal sportvelden geldt dat deze inmiddels aan renovatie toe zijn. Signalen van gebruikers bevestigen dit ook. In januari 2017 heeft ingenieursbureau Kybys in opdracht van de gemeente Olst-Wijhe de onderhoudstoestand van de bestaande velden geïnterviewd en op basis hiervan een 'Beheerplan buitensport gemeente Olst-Wijhe' opgesteld. Een meerjaren investeringsplan en meerjaren onderhoudsplan maken hier onderdeel van uit.

De voorliggende notitie schetst de consequenties van dit rapport voor de komende jaren.

Sportparken Olst-Wijhe

De gemeente Olst-Wijhe kent vier sportparken: Sportpark Overwetering (Olst), Sportpark Zandhuisweg (Wijhe), sportpark de Muggert (Wesepe) en Sportpark Welsum. Voor het sportveld in Welsum geldt dat het veld per 1 januari 2017 in beheer en onderhoud is overgedragen aan de stichting Dorpshuis Welsum. In totaal zijn vier kunstgrasvelden (2 Wijhe, 1 Olst, 1 Wesepe) vijf volwaardige natuurgrasvelden en zes bij- en of trainingsvelden meegenomen in het meerjaren investeringsplan. Daarnaast heeft ieder sportpark één asfalt handbalveld, met uitzondering van Welsum.

Beheer en onderhoud

De beheerstichting Sport is verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud van de sportparken in de gemeente. De beheerstichting is ondergebracht bij Stichting Kulturhus Olst-Wijhe. De gemeente heeft hiermee een subsidierelatie. Het onderhoud wordt deels door de Sallcon en deels door de verenigingen uitgevoerd. De gemeente is verantwoordelijk voor renovatie en vervanging van de sportvelden in onze gemeente.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt de huidige situatie op de sportcomplexen beschreven en gaan we in op wat nodig is om deze accommodaties voor de toekomst ook op een kwalitatief goed niveau te houden. Het beheerplan buitensport, dat in opdracht van ons is opgesteld en als bijlage aan deze notitie is toegevoegd, vormt hiervoor de onderlegger.

Hoofdstuk 3 beschrijft de financiële consequenties van een nieuw beheer en investeringsplan voor de komende jaren. In hoofdstuk 4 gaan wij in op actuele en toekomstige ontwikkelingen van belang voor beheer, onderhoud en exploitatie van sportvelden zoals het Sportbesluit en de lokale vertaling hiervan en de toepassing van rubbergranulaat als type infill bij kunstgrasvelden.

Als bijlage bij deze notitie is opgenomen:

- Beheerplan buitensport Gemeente Olst-Wijhe, adviesbureau Kybys 09-02-2017
- Meerjaren onderhoudsplan 2017-2026
- Meerjaren investeringsplan 2017-2026

2 Sportvelden Olst-Wijhe

2.1 Sportpark Overwetering, Olst

Sc Overwetering is een sportclub bestaande uit een voetbalafdeling en een handbalafdeling. De sportclub heeft in totaal ca. 650 leden. De vereniging verwacht de komende jaren in ledenaantallen stabiel te blijven. Sc Overwetering speelt op sportpark Overwetering te Olst en beschikt over 1 kunstgras voetbalveld, 2 natuurgras wedstrijdvelden, een trainingsveld en een oefenveld. Verder is een asfaltveld aanwezig dat wordt gebruikt voor handbal en andere buitensportactiviteiten, zoals Dynamic Tennis in de zomermaanden en speelvoorziening voor de buurt.

De grond is eigendom van de gemeente, de verantwoordelijkheid voor het beheer en onderhoud ligt bij de Beheerstichting Sport, ondergebracht bij Stichting UtHuus. De uitvoering is in handen van de Sallcon en de vereniging zelf. Hierover zijn afspraken gemaakt met de gemeente.

De tennisbanen die ook onderdeel uitmaken van het sportpark Overwetering zijn geprivatiseerd en worden buiten deze notitie gehouden.

Sportpark Overwetering

Kwaliteit velden

De velden zijn in januari 2017 kwalitatief beoordeeld. Dit is vertaald in het Beheerplan buitensport.

Hoofdveld

Het hoofdveld is in 2011 voorzien van kunstgras ingevuld met TPE (kunststof korrels).

Voor kunstgrasvelden is het van belang dat het speelloppervlak veilig is, en dat de het veld overal dezelfde sporttechnische eigenschappen heeft. Bij kunstgrasvelden bepalen met name de bespelingsintensiteit en het onderhoud de afschrijving. Bij een intensief bespeeld veld wordt een afschrijvingstermijn van 8-10 jaar aangehouden, bij een extensief bespeeld veld 10-12 jaar. Het kunstgrasveld van SC Overwetering wordt intensief gebruikt en is dus uiterlijk 2021 aan renovatie toe. De ondergrond van het veld, waaronder het drainagesysteem, gaat langer mee. Hiervoor wordt doorgaans een afschrijvingstermijn van 30 jaar aangehouden.

Overige velden

Voor SC Overwetering geldt dat natuurgrasveld 2 op korte termijn aan renovatie toe is. Dit veld is aangelegd voor 1990 en de drainage is afgeschreven. Deze moet worden vervangen, ook is een topaagrenovatie aan de orde. Vanwege investeringen in kunstgras op het hoofdveld is deze renovatie in overleg met de vereniging niet opgenomen in de vorige beheerplanning. Renovatie is nu voorzien in 2018. Voor veld 4 geldt eveneens dat de drainage afgeschreven is. Wij nemen dit veld vooralsnog niet mee in het investeringsplan omdat de verwachting is dat dit veld op termijn niet meer noodzakelijk is zolang velden 1, 2 en 3 op een kwalitatief goed niveau zitten. Het hoofdveld wordt namelijk veel intensiever gebruikt nu het natuurgras is vervangen door kunstgras, wat een effect heeft op het gebruik van het trainingsveld. Met de vereniging worden hierover afspraken gemaakt.

Voor veld 3 geldt dat een renovatie van de topaag in 2021 is voorzien. Voor het handbalveld zijn behalve regulier onderhoud geen nieuwe investeringen nodig.

2.2 Sportpark Zandhuisweg, Wijhe

Sportpark Zandhuisweg is de uitvalsbasis van Wijhe '92, ontstaan uit een fusie van SV Wijhe en IJsselboys. Later is ook handbalvereniging IJsselstars opgegaan in de vereniging. Net als SC Overwetering bestaat de vereniging dus uit een voetbal en een handbaltak. De vereniging viert in 2017 haar 25-jarig bestaan. De vereniging heeft ca. 900 leden (voetbal en handbal). De verwachting van het bestuur is dat het ledenaantal in de toekomst stabiel blijft.

Wijhe '92 beschikt over 1 kunstgras voetbalveld, 3 natuurgras wedstrijdvelden waarvan één veld ook gebruikt wordt als trainingsveld, 1 kunstgras multifunctioneel veld, een natuurgras trainingsveld en een natuurgras keepershoek. Net als op Sportpark Overwetering is ook hier een asfaltveld aanwezig voor handbal en andere buitensportactiviteiten.

De grond is eigendom van de gemeente, de verantwoordelijkheid voor het beheer en onderhoud ligt bij de Beheerstichting Sport, ondergebracht bij Stichting Kulturhus. De uitvoering is in handen van de Sallcon en de vereniging zelf. Hierover zijn afspraken gemaakt met de gemeente.

Sportpark Zandhuisweg

Kwaliteit velden

De velden zijn in januari 2017 kwalitatief beoordeeld. Dit is vertaald in het Beheerplan buitensport. Vooruitlopend op deze beoordeling is eind 2016 een aanvullend kwaliteitszorg onderzoek uitgevoerd voor specifiek het hoofdveld. Aanleiding hiervoor waren signalen over een slechte bespeelbaarheid van het veld. De resultaten hiervan zijn meegenomen in het meerjarig onderhouds en investeringsplan.

Hoofdveld

Het hoofdveld is in 2008 aangelegd en is ingevuld met TPE (kunststof korrels).

Kunstgras was destijds relatief nieuw. Het veld behoorde bij de eerste lichte kunstgrasvelden, in ieder geval in de regio. Zoals eerder benoemd is de afschrijvingstermijn van de toplaag van een intensief bespeeld kunstgrasveld maximaal 10 jaar. Voor het hoofdveld is dit nu aan de orde. Voor wat betreft de slijtage speelt mee dat het hoofdveld naast het reguliere gebruik ook veel recreatief gebruikt wordt, zeker in de beginjaren. Het veld is namelijk een belangrijke speelvoorziening voor de wijk. Bij recreatief gebruik wordt vaak niet het juiste schoeisel gebruikt wat een versterkt negatief effect heeft op de kwaliteit van de mat. Wij willen samen met Wijhe '92 onderzoeken hoe hier in de toekomst beter mee om te gaan.

In december 2016 is een kwaliteitszorg onderzoek uitgevoerd naar het hoofdveld. Hierbij is het veld getoetst aan de gebruiksnorm van het NOC NSF en KNVB voor kunstgrasvoetbalvelden (zie kader). Hoewel alle gemeten waarden binnen de gestelde normen vallen, scoort het veld onvoldoende op uniformiteit. De verschillen in stroefheid op het veld zijn te groot. Het veld voldoet om deze reden niet aan de gebruiksnorm. De gebruiksnorm is echter niet van toepassing is op het hoofdveld van Wijhe '92 aangezien het voor de inwerkingstelling van 2010 is aangelegd. Bij de aanleg van het veld in 2008 golden andere normen dan tegenwoordig. Het veld voldoet dus nog wel en mag in de huidige staat gebruikt worden in de competitie. Dit alles neemt niet weg dat de noodzaak van renovatie op korte termijn is aangetoond.

Gebruiksnorm NOCNSF-KNVB

In de gebruiksnorm wordt beschreven aan welke eigenschappen een kunstgras voetbalveld minimaal dient te voldoen om veilig en verantwoord competitiewedstrijden conform KNVB richtlijnen te kunnen spelen. Zo zijn er o.a. normen voor stroefheid van het veld, vlakheid en rolweerstand. Voor wat betreft stroefheid en schokabsorberend mogen de meetresultaten niet teveel verschillen. Ook hier zijn normen aan gekoppeld. De gebruiksnorm is in 2010 ingesteld en geldt voor alle velden die vanaf dit jaar zijn aangelegd.

Inmiddels zijn de noodzakelijke maatregelen getroffen om de normen ten aanzien van uniformiteit te herstellen.

Geadviseerd wordt om overige zaken mee te nemen in een toplaagrenovatie die gepland staat voor 2018. In reactie op het onderzoek heeft Wijhe '92 aangegeven zich zorgen te maken over de kwaliteit van het veld en de gemeente

gevraagd renovatie in 2017 te willen overwegen. Wij willen gezien het belang van het hoofdveld voor Wijhe 92 aan deze wens tegemoet komen. Het veld wordt daarom niet in 2018, maar in 2017 gerenoveerd.

Overige velden

Naast het hoofdveld is het trainingsveld toe aan renovatie. De drainage functioneert niet meer en de algehele gebruikskwaliteit wordt gekwalificeerd als matig tot voldoende. Renovatie is voorzien in 2019. Op de langere termijn staat wedstrijdveld 2 op de rol. De infill van het multifunctionele veld bestaat niet uit TPE, maar uit zand. De kwalitatieve staat van dit veld is nog relatief goed, ook wordt het minder intensief bespeeld dan het hoofdveld. De opbouw van het multifunctionele veld is afwijkend ten opzichte van een voetbalveld (hockeyconstructie). Dit type veld slijt veel minder snel. Renovatie is daarom op kortere termijn nog niet aan de orde en voorzien in 2024. Voor het keepersveld en handbalveld geldt dat aanvullende investeringen niet noodzakelijk zijn.

2.3 Sportpark de Muggert, Wesepe

Sportclub Wesepe is een omni-sportvereniging bestaande uit zes onderdelen: voetbal, handbal, tennis, volleybal, gymnastiek en dans. In totaal heeft de vereniging 650 leden. De buitensporten maken gebruik van Sportpark de Muggert.

Het sportpark bestaat uit 1 kunstgras voetbalveld, 1 natuurgras voetbalveld en 1 asfalt handbalveld. De (geprivatiseerde) tennisbanen maken ook deel uit van het complex, en worden buiten deze notitie gehouden. De grond is eigendom van Stichting IJssellandschap. De sportclub pacht deze grond van de stichting. De verantwoordelijkheid voor het beheer en onderhoud ligt bij de Beheerstichting Sport, ondergebracht bij Stichting UtHuus. De uitvoering is in handen van de Sallcon en de vereniging zelf. Hierover zijn afspraken gemaakt met de gemeente.

Sportpark de Muggert

Kwaliteit velden

De velden hebben zijn in januari 2017 kwalitatief beoordeeld. Dit is vertaald in het Beheerplan buitensport.

Hoofdveld

Het hoofdveld is in 2013 aangelegd en is ingevuld met SBR (rubbergranulaat). Over het gebruik van rubbergranulaat als infill is in 2016 discussie ontstaan naar aanleiding van een uitzending van het televisieprogramma Zembla. In hoofdstuk 4 gaan we hier nader op in. De kwalitatieve staat van het veld is goed. Afgaande op een intensieve bespeelintensiteit gaan wij ervan uit dat dit veld in 2023 moet worden gerenoveerd.

Overige velden

Voor veld 2 en het asfaltveld geldt dat binnen een termijn van 10 jaar geen nieuwe investeringen nodig zijn, bovenop het reguliere onderhoud.

2.4 Sportveld Welsum

In Welsum ligt een wedstrijdveld dat wordt gebruikt door SV Welsum. Het veld is eigendom van de gemeente. Het veld is per 1 januari 2017 in beheer en onderhoud overgedragen aan de stichting Dorpshuis Welsum. Om deze reden is het niet opgenomen in het meerjarenonderhoudsplan. Het wedstrijdveld is recentelijk gerenoveerd. Aanvullende investeringen zijn op kortere termijn niet nodig.

Sportveld Welsum

3 Financiële consequenties

Voor de periode 2017 tot en met 2021 zijn voor zes velden investeringen nodig. Het betreft het kunstgras hoofdveld, een wedstrijdveld en een trainingsveld op het sportpark Zandhuisweg en het kunstgras hoofdveld en twee wedstrijdvelden op het sportpark Overwetering. Renovatie van de velden in de periode 2022 tot en met 2026 zijn in dit overzicht niet opgenomen.

Jaar	Sportpark	Sportveld	Soort veld	Investering	Levensduur
2017	Zandhuisweg, Wijhe	Wedstrijdveld 1	Kunstgras	€ 255.000	10 jaar
2018	Overwetering, Olst	Wedstrijdveld 2	Natuurgras	€ 47.500	15 jaar
2019	Zandhuisweg, Wijhe	Trainingsveld	Natuurgras	€ 22.000	15 jaar
2020	Zandhuisweg, Wijhe	Wedstrijdveld 2	Natuurgras	€ 35.000	15 jaar
2021	Overwetering, Olst	Wedstrijdveld 1	Kunstgras	€ 255.000	10 jaar
2021	Overwetering, Olst	Wedstrijdveld 3	Natuurgras	€ 35.000	15 jaar

Lasten

Naast nieuwe kapitaallasten voor de zes velden geldt voor de kunstgrasvelden op de sportparken Zandhuisweg en Overwetering dat renovatie eerder aan de orde is dan destijds bij de aanleg is voorzien. Dit betekent dat voor beide velden de bestaande boekwaarde in het jaar van renovatie moet worden afgeboekt. Deze desinvestering zorgt voor een extra, incidentele last.

Dekking

De financiële consequenties van de investeringen kunnen gedekt worden uit gereserveerde middelen binnen het product Sportparken in de gemeentelijke begroting en de jaarlijks vrijvallende kapitaallasten door de desinvestering. De financiële consequenties worden meegenomen in de Kadernota 2018-2021.

Dit levert het volgende beeld op.

Jaar	Kapitaal lasten	Afboeken Activa	Beschikbare Dekking	Vrijval kapitaallast	Verschil (-) is voordeel
2017		315.992	13.577	0	302.415
2018	30.000		13.577	68.037	-51.614
2019	32.533		13.577	68.037	-49.080
2020	34.627		13.577	68.037	-46.987
2021	37.069	157.710	13.577	68.037	113.165
2022	70.065		13.577	102.733	-46.244

4 Ontwikkelingen

In dit hoofdstuk worden een aantal ontwikkelingen beschreven die invloed (kunnen) hebben op de wijze waarop wij als gemeente om willen gaan met onze buitensportaccommodaties.

4.1 Beheerstichting Sport

In 2012 is de Beheerstichting Sport opgericht. De beheerstichting is ondergebracht bij Stichting Kulturhus Olst-Wijhe. Prestatieafspraken en subsidie ten aanzien van het beheer en onderhoud van (onder andere) de sportparken, zijn vastgelegd in een overeenkomst. De gedachte achter de beheerstichting is dat wij als gemeente het beheer en onderhoud van accommodaties zoveel mogelijk willen overdragen aan derden. Dit is onder andere verwoord in het Visiedocument Sport –en Welzijnsaccommodaties en later bestendigd in de Notitie Maatschappelijk Vastgoed. Verder speelt de Beheerstichting Sport onder de paraplu van Stichting Kulturhus een rol in het verbinden van verenigingen en levert daarmee een bijdrage aan de bestuurskracht van verenigingen en het bevorderen van sport bij onze inwoners.

Via de Beheersstichting wordt voldaan aan de criteria van het Sportbesluit voor toepassing van het verlaagde btw-tarief (6%) bij de terbeschikkingstelling van sportaccommodaties, ook wel het 'geven van gelegenheid tot sportbeoefening' genoemd. Bij exploitatie van sportaccommodaties die onder dit verlaagde tarief vallen is er weliswaar 6% btw verschuldigd over de gebruikersvergoedingen, maar kan ook de voorbelasting (meestal 21%) volledig in aftrek worden gebracht.

Door Europese regelgeving en jurisprudentie hierover heeft het ministerie van Financiën aangekondigd dat aanpassing van de Nederlandse btw-regelgeving op dit punt onvermijdelijk is. Hoewel hierover nog geen besluiten zijn genomen is het voorstelbaar dat het Ministerie besluit om het verlaagde btw-tarief voor het geven van gelegenheid tot sportbeoefening in te trekken. Dit heeft grote financiële gevolgen voor geplande investeringen. De 21% btw wordt kostprijsverhogend en verhoogd daarmee het totaal te investeren bedrag. De verwachting is dat hier op zijn vroegst duidelijkheid in komt bij het Belastingplan van 2018.

4.2 Rubbergranulaat

Rubbergranulaat is fijngemalen rubber. Dit wordt veelal gemaakt van oude rubberproducten zoals versnipperde autobanden, die hiervoor hergebruikt worden. Rubbergranulaat wordt met name gebruikt voor de instrooi van kunstgras voetbalvelden. Van de ruim 1800 kunstgrasvoetbalvelden in Nederland is ruim 90% met dit rubber van gemalen autobanden ingestrooid. In Olst-Wijhe is één veld ingestrooid met deze korrels, namelijk het hoofdveld van Sportclub Wesepe.

Op verzoek van het Ministerie van VROM is in 2006 door het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) onderzoek gedaan naar de veiligheid van rubbergranulaat. Uit de beoordeling bleek dat de korrels geen risico's met zich meebrengen voor de gezondheid van mensen die sporten op kunstgras. De uitkomst van dit onderzoek is betrokken bij het besluit van de gemeente Olst-Wijhe om in Wesepe rubbergranulaat als infill toe te passen.

In het najaar van 2016 ontstond naar aanleiding van een uitzending van het televisieprogramma Zembla landelijk een discussie over vermeende gezondheidsrisico's van het gebruik van rubbergranulaat als infill bij kunstgrasvelden. In reactie hierop heeft het RIVM in opdracht van het Ministerie van VWS extra onderzoek gedaan naar rubbergranulaat. Uit dit onderzoek bleek dat het risico voor de gezondheid van sporten op kunstgrasvelden die zijn ingestrooid met rubbergranulaat verwaarloosbaar is. Het RIVM heeft aangegeven dat het verantwoord is om op deze velden te sporten. Dit standpunt heeft zij herhaald na aanvullende onderzoeken uitgevoerd door onder andere de VU Amsterdam.

Als gemeente nemen wij de zorgen die er leven rond het gebruik van rubbergranulaat serieus en juichen ieder onderzoek toe dat bijdraagt aan het scheppen van meer duidelijkheid. Wij laten ons in dit dossier leiden door de adviezen van het RIVM. Ook de KNVB hanteert deze beleidslijn. Dit betekent dat wij geen reden zien om het rubbergranulaat op het hoofdveld van Wesepe voortijdig te vervangen.

Bij het vervangen van de kunstgrasmat in de toekomst zullen wij op basis van de laatste onderzoeken en adviezen een nieuwe afweging maken. Momenteel speelt de discussie of de normen voor de toepassing van rubbergranulaat moeten worden aangepast. Als dit leidt tot nieuwe richtlijnen, dan zullen wij ons hieraan conformeren.

5 Bijlagen

5.1 Beheerplan buitensport Gemeente Olst-Wijhe, adviesbureau Kybys 09-02-2017

5.2 Meerjaren onderhoudsplan 2017-2026

5.3 Meerjaren investeringsplan 2017-2026